

NU E DREPT !

Se spune că orice moarte reprezintă o înfrângere. Când cineva pășește pragul spre dincolo, cei apropiați își pun, într-un fel sau altul, mai explicit sau mai nebulos, întrebări fundamentale legate de existența noastră pe acest tărâm și de misterul ce învăluie marea trecere. Marin Sorescu ne-a lăsat, prin opera sa, câteva răspunsuri la aceste întrebări, răspunsuri dătătoare de oarecare speranțe pe cum că viațuirea noastră pe pământ nu-i întâmplătoare și că spiritul nostru nu pierе și continuă să bântuie prin lume cu folos.

I-am pus în scenă, la Craiova, acolo unde am stat 17 ani alături, trei dintre cele mai bune piese: **A treia țeapă**, căreia câțiva nime-n lume locali i-au băgat mereu bețe-n roate, **Există nervi**, pe care un neisprăvit de prim-secretar, fost ministru al culturii, a interzis-o, și **Vărul Shakespeare**, după multe luni de umilințe și anticamere de ore-n șir pe la cabinetul unei troglodite bețive de pe la Consiliul Culturii. E mai nedrept decât orice că toți acești funcționari nenorociți și răi sunt bine mersi după ce au măcinat nervii și viața multor mari artiști, în timp ce aceștia se duc.

Dar Marin Sorescu nu s-a dus, sunt sigur, decât „să moară puțin”, ca și vărul lui din Anglia, și va reveni, precum Minică din **A treia țeapă**, să bântuie secolii și să vadă ce mai e p-acilea, că tot „am pornit-o așa din vale și-am mers, și-am mers, tot mai rău, tot rău, da' poate-ajung vreodată în vârful unui munte, văd că e frumos-bine și dau chiot...”

Poate nu chiar toate morțile sunt înfrângerii.

Te așteptăm, Marine, și dacă n-apari, venim noi după tine!

MIRCEA CORNIȘTEANU

BUNUL MEU PRIETEN

Suntem ca într-un război pe care-l pierdem. Cei din prima linie sunt decimați. Cei mai buni. Iată, incredibil, a fost scos din luptă și Marin Sorescu. Un mareșal al poeziei și al teatrului. Omul lângă care am stat la apariția primului său volum, „Singur printre poeți”, omul alături de care am scris primele și inocentele noastre piese, și pe care l-am privit, din umbră, cu dragoste, de-a lungul carierei sale fascinante, urcând treaptă cu treaptă spre culmile înșorite ale artei și, vai, coborînd treaptă cu treaptă spre întunericul morții.

Mă cutremur în fața acestei nedreptăți: personalități care și-au pus adânc pecetea pe această a doua jumătate a secolului pier înainte de vreme, înainte de a-și fi împlinit destinul, ca un fel de pedeapsă pentru răutatea și indiferența contemporanilor. Suntem o generație care-și pierde pe rând capetele, rămânând să mărșăluiesc – spre ce? – doar niște trupuri istovite, aglutinate, informe.

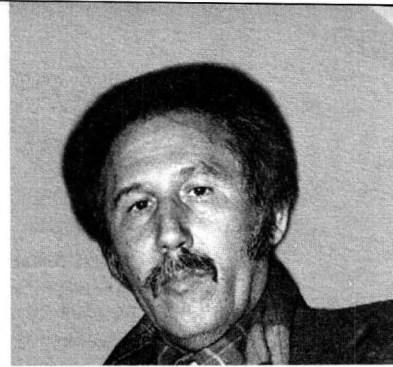
Pe Marin Sorescu l-am socotit printre cele mai frumoase spirite ale generației șaizeci, alături de Nichita Stănescu și Teodor Mazilu. Și iată-l retrăgându-se parcă din fața unei lumi nevrednice și ipocrite. Am rămas puțini. Puțini și triști.

Mă gândesc mereu la el ca la o zonă de lumină pură și caldă, la marea lui generozitate care a revărsat asupra lumii o operă cu neputință de ascuns în întuneric.

DUMITRU SOLOMON

VĂRUL LUI SHAKESPEARE

Eram încă student când l-am cunoscut pe Marin Sorescu. Se răspândise vestea că va citi la cenaclul „Luceafărul” al lui Eugen Barbu, de la Unirea Scriitorilor. Și m-am dus și eu, chiar dacă nu mă număram printre cei care-l frecventau cu regularitate, dintr-un motiv sau altul. Azi nu

mai cred că „din întâmplare”, de vreme ce datorez întâmplării mai toate întâlnirile importante ale vieții mele. Atunci am aflat cum a făcut Shakespeare lumea în șase zile, după care „s-a dus să moară puțin”, mai apoi de ce „pentru că toate acestea trebuiau să poarte un nume” „li s-a zis Eminescu” și de ce nu trebuie să atingem obiectele din „Muzeul Satului”, documentele străvechii noastre păstrându-se în lutul oalelor și ucelelor în care ne vom întoarce. „Singur printre poeți”, Marin Sorescu a fost inconfundabil de la primul volum până la ultima poezie. Cum tot „singur” a fost și printre dramaturgi, introducând umorul oltenesc, în răspăr, până și în piesa noastră istorică, scoasă astfel ca prin minune din anchiloza tiradelor ei retorice trompetiste.

Nu cred că se trage din „mantaua” vreunui alt dramaturg, poet, prozator sau critic (vezi cronică din „Ramuri” la „Incognito” al lui Eugen Barbu – „Un roman intrat în prelungiri” –, care va declanșa un inimaginabil, la vremea aceea, scandal de presă), după cum nu cred că din „mantaua” lui se vor ivi, curând, oarece urmași. A avut vocația singularității și a știut să-i rămână credincios până și ca editor sau ca ministru.

Părea foarte modest, dar era perfect conștient de valoarea lui, fie ea și nerăsplătită cu un Premiu Nobel, pentru care – în epocă – se cerea o disidență mai tranșantă! Grijuliu cu ființa-i plâpândă – trecută totuși, paradoxal ca atâtea lucruri din viața sa, printr-un liceu militar –, era nedespărțit de puloverele sale chiar și în miez de vară, intrigându-și astfel admiratoarele.

A avut parte de multe ingratitudini, chiar dacă s-a bucurat, mai ales în ultimii ani, și de onoruri, inclusiv academice, căci devenise, între altele, scriitorul român cel mai cunoscut și mai tradus în străinătate.

În ciuda prețurii discrete dar constante pe care mi-a arătat-o, nici eu nu l-am scutit de observații critice, mai ales la adresa spectacolelor montate cu piesele sale, nu întotdeauna de către regizori profesioniști autentici. Nu s-a supărat niciodată sau nu mi-a arătat acest lucru, deși ținea, firesc, la toate spectacolele acestea, ca un tată care-și iubește copiii, indiferent cum le-a fost dat să vină pe lume.

M-a onorat cu prezența la primul spectacol de la Galați al „Întâlnirilor Revistei «Teatrul»”, inițiate de Ion Cristoiu, avându-l atunci ca reporter pe Mihai Tatulici, și mi-l amintesc schițând cu febrilitate, pe bucățele de hârtie, câteva dintre portretele celor prezenți. Îl revăd apoi în loja centrală a Teatrului de vară de la Costești, în vara lui '89, la una dintre cele mai reușite ediții ale acestor întâlniri, când strălucii actori ai teatrului românesc, de la Mircea Albulescu la Ilie Gheorghe, se întreceau să-i recite versurile, în boarea de libertate pe care și-o îngăduiau, cu greu, aceste spectacole. Și mi-l amintesc și ca ministru, mereu grăbit, parcă încorsetat de o măsură nefirească a lucrurilor (acum cred că somat și de boală), amânând uneori luarea unei decizii, dar netâind niciodată punțile de legătură dintre noi, cu acel „mai dă pe la mine” pe care mi-l repeta de fiecare dată.

Nefiind prea zelos, mai ales ca slujbaş de stat, n-am prea dat atunci pe la dânsul.

Acum, îl rog eu să mă mai aștepte puțin. O să avem timp destul să tot despăcim firul în patru, să ne reamintim fiecare spectacol, de la Craiova, de la București, de la Petroșani, de la Oradea, de la Brașov sau de la Satu Mare, și sunt sigur că va încerca nu să-mi schimbe total părerea, ci să mă convingă că măcar actorii au fost fiecare în parte mai merituoși decât i-am văzut eu. I-a iubit pe toți, cum, do altfel, în folul mocu. i-am iubit și eu. Așa că nu mi-ar părea rău să mă convingă. Fie și mai târziu, când va trebui să dau curs invitației Domniei Sale.

VICTOR PARHON